

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Γιώργος Ν. Μαγούλιος, Καθηγητής
Τμήμα Λογιστικής & Χρηματοοικονομικής

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Κεντρικής Μακεδονίας» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

ΕΝΟΤΗΤΑ 2: ΤΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΔΙΕΘΝΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Περιεχόμενα:

- η παγκοσμιοποίηση,
- η έννοια και οι μορφές των οικονομικών ολοκληρώσεων,
- οι σημαντικότερες πρωτοβουλίες οικονομικών ολοκληρώσεων
- τέσσερα επίμαχα διεθνή προβλήματα: η φτώχεια, το περιβάλλον, το πετρέλαιο και η μετανάστευση.

Λέξεις κλειδιά: παγκοσμιοποίηση, οικονομική ολοκλήρωση, φτώχεια, περιβάλλον, πετρέλαιο, μετανάστευση.

Σκοπός: Η κατανόηση και η γνώση του διεθνούς οικονομικού περιβάλλοντος, των τάσεων, καθώς και της θέσης της Ελλάδας στο διεθνές περιβάλλον.

2.1. Η «Παγκοσμιοποίηση»

- η έννοια,
- το περιεχόμενο
- οι παράγοντες που συνέβαλαν στη διαδικασία της παγκοσμιοποίησης,
- τα αποτελέσματα, οι συνέπειες και οι προοπτικές της,

2.1.1. Η έννοια και το περιεχόμενο

Η παγκοσμιοποίηση υποδηλώνει την αλληλεξάρτηση και αλληλεπίδραση του σύγχρονου κόσμου, τη διεθνοποίηση των οικονομικών και εμπορικών σχέσεων, την τάση απελευθέρωσης των αγορών και μείωσης των περιορισμών στη διακίνηση εμπορευμάτων, υπηρεσιών και κεφαλαίων.

Οι απόψεις όσον αφορά στην παγκοσμιοποίηση μπορεί να συνοψισθούν σε τρεις ομάδες:

- Στην πρώτη ομάδα ανήκουν οι υποστηρικτές της, οι οποίοι υποστηρίζουν ότι αυτή είναι μια αντικειμενική διαδικασία και ότι τα οφέλη της παγκοσμιοποίησης θα διαχυθούν σε όλες τις χώρες.
- Στη δεύτερη ομάδα ανήκουν εκείνοι που απορρίπτουν τη διαδικασία αυτή, θεωρούν ότι είναι ο σύγχρονος μηχανισμός κυριαρχίας των πολυεθνικών επιχειρήσεων και του υπερεθνικού κεφαλαίου.
- Η τρίτη, ενδιάμεση, άποψη αποδέχεται τον αντικειμενικό χαρακτήρα της διαδικασίας της παγκοσμιοποίησης και υποστηρίζει την υιοθέτηση νέων διεθνών κανόνων διακυβέρνησης και διαχείρισης, μέσω των οποίων θα αποτρέπονται οι αρνητικές συνέπειές της και θα κατανέμονται πιο δίκαια τα οφέλη της διεθνοποίησης.

2.1.2 Παράγοντες που συνέβαλαν στη διαδικασία της «Παγκοσμιοποίησης»

Οι **βασικοί παράγοντες** που συνέβαλαν στην επιτάχυνση της παγκοσμιοποίησης είναι:

- Η ανάπτυξη των **νέων τεχνολογιών** και ιδιαίτερα στους τομείς της πληροφορικής και των τηλεπικοινωνιών.
- Η πρόοδος της **επιστήμης και της τεχνολογίας** και η διασύνδεσή τους με τις διαδικασίες της παραγωγής, της ανταλλαγής, των μεταφορών και του διεθνούς εμπορίου.
- Η επιτάχυνση της διαδικασίας των **οικονομικών ολοκληρώσεων** σε παγκόσμιο επίπεδο και ειδικότερα στην Ευρώπη η λειτουργία της ενιαίας αγοράς, η δημιουργία της Οικονομικής Νομισματικής Ένωσης (ΟΝΕ) και η υιοθέτηση του ευρώ ως κοινού νομίσματος.
- Η **κατάρρευση της σχεδιασμένης οικονομίας** το 1989 στις πρώην σοσιαλιστικές χώρες και η έναρξη της διαδικασίας μετάβασης στην οικονομία της αγοράς.

2.1.3. Αποτελέσματα – Συνέπειες

Ένα από τα βασικά επιχειρήματα των υποστηρικτών της παγκοσμιοποίησης είναι ότι μέσω αυτής θα μειωθεί η φτώχεια και έτσι θα αντιμετωπιστεί η ανισοκατανομή του πλούτου. Από τα μέχρι σήμερα αποτελέσματα της παγκοσμιοποίησης δεν φαίνεται να επιβεβαιώνεται η άποψη αυτή.

- Τα τελευταία 40 χρόνια, αν και ο παγκόσμιος πλούτος σημείωσε σημαντική αύξηση, το **άνοιγμα της ψαλίδας** ανάμεσα στο 20% των φτωχότερων και στο 20% των πλουσιότερων από 1 προς 30 που ήταν το 1960, είναι σήμερα 1 προς 80.
- Στην έκθεση των **Ηνωμένων Εθνών για την ανθρώπινη ανάπτυξη (UNDP 2003)** αναφέρεται ότι, σε περισσότερες από 50 χώρες του κόσμου οι κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες επιδεινώθηκαν από το 1990 και μετά.
- Επί πλέον, σε 54 χώρες του κόσμου η φτώχεια είναι πολύ μεγαλύτερη απ' ότι ήταν το 1990, σε 34 χώρες μειώθηκε το προσδόκιμο ζωής και σε 21 χώρες έχει αυξηθεί το ποσοστό του πληθυσμού που ζει στα όρια της εξαθλίωσης.

2.2 Οικονομικές Ολοκληρώσεις

Η **έννοια** της οικονομικής ολοκλήρωσης αναφέρεται στη διαδικασία κατά την οποία ανεξάρτητες χώρες συνδιαμορφώνουν, αποδέχονται και υιοθετούν κοινούς κανόνες με σκοπό:

- την ενίσχυση της μεταξύ τους οικονομικής συνεργασίας,
- τη διευκόλυνση της κινητικότητας των παραγωγικών συντελεστών,
- την απελευθέρωση των μεταξύ τους εμπορικών συναλλαγών ή και
- την εφαρμογή κοινής οικονομικής και νομισματικής πολιτικής, ανάλογα με το στάδιο της οικονομικής ολοκλήρωσης.

2.2.1. Οι μορφές της Οικονομικής Ολοκλήρωσης

Οι βασικές **μορφές** της οικονομικής ολοκλήρωσης είναι:

- η Ζώνη Ελεύθερου Εμπορίου ή Ελεύθερων Συναλλαγών,
- η Τελωνειακή Ένωση,
- η Κοινή Αγορά,
- η Οικονομική ή και Νομισματική Ένωση και
- η Πολιτική Ένωση.

2.2.1.1 Ζώνη Ελεύθερου Εμπορίου ή Ελεύθερων Συναλλαγών

Η Ζώνη Ελεύθερου Εμπορίου ή Ελεύθερων Συναλλαγών αποτελεί το πρώτο στάδιο οικονομικής ολοκλήρωσης, κατά το οποίο δυο ή περισσότερες χώρες που συμμετέχουν στη ζώνη:

- *περιορίζουν ή καταργούν τους **δασμούς** και άλλα εμπόδια στις μεταξύ τους συναλλαγές για το σύνολο ή για μέρος των αγαθών που ανταλλάσσουν μεταξύ τους και σε έκταση που περιλαμβάνει όλη την επικράτεια των χωρών που συμμετέχουν ή μια προκαθορισμένη γεωγραφική ζώνη.*
- *το δεύτερο χαρακτηριστικό της Ζώνης Ελεύθερου Εμπορίου είναι ότι η κάθε μια από τις χώρες που συμμετέχουν σε αυτήν εφαρμόζει **τη δική της δασμολογική πολιτική** στις συναλλαγές της με τις άλλες χώρες που δεν συμμετέχουν στη ζώνη. Το χαρακτηριστικό αυτό έχει ως συνέπεια τη δημιουργία της λεγόμενης **παρέκκλισης εμπορίου**.*

2.2.1.2 Τελωνειακή Ένωση

Τα βασικά χαρακτηριστικά της Τελωνειακής Ένωσης είναι:

- *Πρώτο, η κατάργηση των δασμών* στις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των χωρών που συμμετέχουν στην τελωνειακή ένωση και
- *Δεύτερο, η υιοθέτηση κοινής δασμολογικής πολιτικής* στις συναλλαγές τους με τις τρίτες χώρες που δεν συμμετέχουν σε αυτήν.

2.2.1.3 Κοινή Αγορά

Η Κοινή Αγορά έχει τα χαρακτηριστικά της *τελωνειακής ένωσης*, δηλαδή:

- **κατάργηση** των δασμών,
- **κοινή δασμολογική πολιτική** των χωρών που συμμετέχουν και επί πλέον
- **ελεύθερη διακίνηση** όχι μόνο των εμπορευμάτων και υπηρεσιών, αλλά και των παραγωγικών συντελεστών εργασίας και κεφαλαίου στο πλαίσιο της κοινής αγοράς.

2.2.1.4 Οικονομική ή και Νομισματική Ένωση

- Η Οικονομική Ένωση έχει όλα τα χαρακτηριστικά της κοινής αγοράς, δηλαδή:
- **κατάργηση** των δασμών,
- **κοινή δασμολογική** πολιτική των χωρών που συμμετέχουν,
- **ελεύθερη διακίνηση** αγαθών, εργασίας και κεφαλαίου και επί πλέον
- οι χώρες που συμμετέχουν υιοθετούν και εφαρμόζουν **και κοινή οικονομική πολιτική**.
- Στην περίπτωση κατά την οποία μαζί με την κοινή οικονομική πολιτική, οι συμμετέχουσες χώρες υιοθετούν και **κοινή νομισματική πολιτική** καθώς και κοινό νόμισμα, τότε η ολοκλήρωση είναι **οικονομική και νομισματική ένωση**.

2.2.1.5 Πολιτική Ένωση

Η Πολιτική Ένωση είναι η πιο **προωθημένη μορφή ολοκλήρωσης** κατά την οποία:

- εκτός της **οικονομικής και νομισματικής ένωσης** μεταξύ των κρατών που συμμετέχουν,
- υιοθετείται επί πλέον **κοινή εξωτερική πολιτική, ασφάλειας και άμυνας και κοινοί συνταγματικοί κανόνες**.

2.2.2 Οι σημαντικότερες πρωτοβουλίες Οικονομικών Ολοκληρώσεων

- *Ευρωπαϊκή Ένωση*
- *Η Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών (ΕΕΤΑ),*
- *Η Βορειο-αμερικανική Συμφωνία Ελεύθερου Εμπορίου (ΝΑΦΤΑ),*
- *Οικονομική Συνεργασία του Ειρηνικού (ΑΡΕΚ),*
- *Συμφωνία Ελεύθερου Εμπορίου Κεντρικής Ευρώπης (ΣΕΕΤΑ),*
- Στο πλαίσιο της οικονομικής συνεργασίας των πρώην σοσιαλιστικών χωρών λειτούργησε το **Συμβούλιο Οικονομικής Αλληλοβοήθειας (Σ.Ο.Α.)**, η γνωστή **ΚΟΜΕΚΟΝ**,
- Πρωτοβουλίες ολοκλήρωσης αναλαμβάνονται και από τις **αναπτυσσόμενες χώρες**, όμως οι προσπάθειες αυτές επηρεάζονται από το χαμηλό επίπεδο ανάπτυξης των χωρών που συμμετέχουν και την ανισότιμη συμμετοχή τους στο διεθνές οικονομικό σύστημα.

2.3. Επίμαχα διεθνή προβλήματα

- Φτώχεια
- Περιβάλλον
- Πετρέλαιο
- Μετανάστευση

2.3.1. Η παγκόσμια φτώχεια

- Η φτώχεια αποτελεί ένα από τα μεγάλα και επίμαχα **παγκόσμια προβλήματα** που διαπερνά όλες τις χώρες και τις κοινωνίες, με ιδιαίτερη δε οξύτητα τις φτωχές χώρες του πλανήτη.
- Για τον προσδιορισμό της **έννοιας της φτώχειας** υπάρχουν διάφορες προσεγγίσεις. Για παράδειγμα, στην **Ευρωπαϊκή Ένωση** ορίζεται ως φτωχό το τμήμα εκείνο του πληθυσμού με επίπεδο διαθέσιμου εισοδήματος ή κατανάλωσης κάτω από το 60% του μέσου εθνικού όρου.
- Διαφορετική είναι η κατάσταση στις χώρες του λεγόμενου **« τρίτου κόσμου »**, όπου η φτώχεια συνυπάρχει με την πείνα, την έλλειψη πόσιμου νερού, με ασθένειες, με υψηλό ποσοστό παιδικής θνησιμότητας, πολύ χαμηλό προσδόκιμο ζωής, με αναλφαβητισμό και έλλειψη ακόμη και στοιχειώδους κοινωνικής προστασίας.

2.3.1.1 Οι αιτίες της φτώχειας

- Η **άνιση** γεωγραφική κατανομή του πλούτου στον πλανήτη, με την υπερβολική συγκέντρωσή του κυρίως στις Η.Π.Α. και στην Ευρώπη.
- Η άνιση κατανομή του πλούτου τόσο στο **εσωτερικό** των αναπτυγμένων χωρών όσο και των αναδυόμενων οικονομιών.
- Η **όξυνση του ανταγωνισμού**, που οδηγεί στην πίεση των εισοδημάτων για τη μείωση του εργατικού κόστους, σε απώλεια θέσεων εργασίας κ.λπ.
- Οι τεχνολογικές εξελίξεις και οι **αναδιαρθρώσεις** που συνεπάγονται στην παραγωγική διαδικασία, οδηγούν στην απώλεια θέσεων εργασίας και στην ανεργία και στη φτώχεια τους εργαζόμενους.
- **Οι ιδιωτικοποιήσεις**, που στις περισσότερες των περιπτώσεων συνοδεύονται με απολύσεις και μείωση των θέσεων εργασίας.
- Η **συρρίκνωση** του δημόσιου τομέα και του κοινωνικού κράτους, που πλήττει κυρίως τα ασθενέστερα οικονομικά και κοινωνικά στρώματα.

2.3.1.2 Οι προσπάθειες αντιμετώπισης της φτώχειας

Για την αντιμετώπιση της παγκόσμιας φτώχειας εφαρμόζονται προγράμματα και πολιτικές από τους διεθνείς οργανισμούς και τις κυβερνήσεις, που είναι διαφορετικού περιεχομένου και σκοπού στις αναπτυγμένες και στις αναπτυσσόμενες χώρες.

- Στις **αναπτυσσόμενες χώρες**, η αντιμετώπιση της φτώχειας και των συνεπειών της στηρίζεται κυρίως στα προγράμματα οικονομικής βοήθειας των αναπτυγμένων χωρών, του Ο.Η.Ε. και άλλων οργανισμών κυβερνητικών και μη.
- Στις **αναπτυγμένες χώρες** και ειδικά στα κράτη μέλη της Ε.Ε., η φτώχεια επιδιώκεται να αντιμετωπισθεί με πολιτικές και μέσα στο πλαίσιο του λεγόμενου «Κοινωνικού Κράτους». Τα τελευταία όμως χρόνια ο περιορισμός του δημόσιου τομέα και η περιστολή των δημοσίων δαπανών οδηγούν σε ελλειμματική κοινωνική προστασία, με πρώτα θύματα κυρίως τους φτωχούς και τα ασθενέστερα κοινωνικά στρώματα.

2.3.2 Η καταστροφή του περιβάλλοντος

- Η καταστροφή του περιβάλλοντος θεωρείται και δικαίως το **σημαντικότερο** πλανητικό πρόβλημα. Η συνέχεια του εφαρμοζόμενου ενεργοβόρου και αδηφάγου αναπτυξιακού μοντέλου επιδεινώνει την ήδη δύσκολη κατάσταση του πλανήτη, εξαντλώντας τους φυσικούς πόρους.
- Στην καταστροφή του περιβάλλοντος έχουν τη δική τους συμβολή όλα τα κράτη του κόσμου, σε διαφορετική βέβαια έκταση και ένταση.
- Οι αναπτυσσόμενες κοινωνίες, ως «σκουπιδοτενεκέδες» των αναπτυγμένων και οι αναπτυγμένες κοινωνίες ως «καταστροφείς» του περιβάλλοντος, εντός κι εκτός των συνόρων τους, εν ονόματι της ανάπτυξης και της ευημερίας.

2.3.2.1 Οι αιτίες

Στη βάση των αιτιών, που προκαλούν την καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος, είναι το **πρότυπο** της οικονομικής ανάπτυξης και κατανάλωσης του σύγχρονου κόσμου και οι συνακόλουθες δραστηριότητες. Ειδικότερα:

- Το **ενεργειακό** μοντέλο.
- Οι εκπομπές **καυσαερίων**.
- Η μεγάλη **συγκέντρωση** ανθρώπινων και οικονομικών δραστηριοτήτων στα αστικά κέντρα.
- Οι **εντατικές καλλιέργειες**.
- Το ισχύον **καταναλωτικό πρότυπο** στις αναπτυγμένες χώρες.
- Η **καταστροφή** των δασών και των οικοσυστημάτων.
- Η χρήση τεχνολογιών, που δεν είναι πάντα **φιλικές** προς το περιβάλλον.
- Η παρέμβαση στο **γενετικό υλικό** φυτών και ζώων και η δημιουργία μεταλλαγμένων προϊόντων.

2.3.2.2 Τα αποτελέσματα

Τα **αποτελέσματα** αυτής της διάστασης μεταξύ ανθρωπίνων δραστηριοτήτων και περιβάλλοντος συνοψίζονται στα εξής:

- Η εμφάνιση της τρύπας του **όζοντος**.
- Οι αλλαγές του **κλίματος** στον πλανήτη.
- Η μεγαλύτερη ένταση και συχνότητα **ακραίων** φυσικών φαινομένων.
- Τα λεγόμενα σκάνδαλα της **διατροφικής αλυσίδας**.
- Τα μεγάλα προβλήματα στη διάθεση και διαχείριση των **αποβλήτων**.
- Η **μόλυνση** του υδροφόρου ορίζοντα.
- Η έξαρση παλαιών και η εμφάνιση νέων **ασθενειών**.
- Η εξαφάνιση και η απειλή εξαφάνισης διαφόρων **ειδών** της πανίδας και χλωρίδας.
- Η υποβάθμιση της **ποιότητας ζωής** των ανθρώπων.

2.3.2.3 Οι προσπάθειες

Ως αποτέλεσμα της όξυνσης των περιβαλλοντικών προβλημάτων, της παρέμβασης της διεθνούς επιστημονικής κοινότητας και των διαφόρων κοινωνικών κινημάτων, κυβερνήσεις και διεθνείς οργανισμοί ασχολούνται με τα προβλήματα του περιβάλλοντος και λαμβάνουν διάφορα μέτρα.

Ενδεικτικές πρωτοβουλίες:

- Συνδιάσκεψη **του Ρίο** (1992)
- Διεθνής Διάσκεψη **του Κιότο** (1997), Πρωτόκολλο του Κιότο
- Διάσκεψη για το κλίμα στη **Χάγη** (2000)
- Παγκόσμια Διάσκεψη του Ο.Η.Ε. για το κλίμα στο **Μόντρεαλ** του Καναδά (2005) κ.λπ.

Από τα μέχρι σήμερα αποτελέσματα των μέτρων διαπιστώνεται ότι, αυτά είτε δεν εφαρμόζονται πάντα, είτε είναι ανεπαρκή με βάση την οξύτητα των προβλημάτων. Το βασικότερο όμως είναι ότι τα όποια μέτρα έρχονται σε **σύγκρουση** με μεγάλα οικονομικά συμφέροντα επιχειρήσεων και κρατών, πολύ δε περισσότερο συγκρούονται με τον ίδιο τον τρόπο ζωής των ανθρώπων ειδικά στον αναπτυσσόμενο ιδιαίτερα κόσμο.

2.3.3. Το πετρέλαιο

- Το πετρέλαιο, ο λεγόμενος και «μαύρος χρυσός», πρωτο-αντλήθηκε το 1859. Από τότε και τα τελευταία 150 χρόνια το αναπτυξιακό μοντέλο του σύγχρονου κόσμου στηρίχτηκε ενεργειακά στο πετρέλαιο. Υπολογίζεται ότι στο διάστημα αυτό καταναλώθηκαν το 30-50% των παγκόσμιων αποθεμάτων του «μαύρου χρυσού».
- Το **κόστος** του πετρελαίου επηρεάζει τους περισσότερους κλάδους της οικονομικής δραστηριότητας και τη συνολική οικονομική ανάπτυξη του κόσμου και ειδικότερα των αναπτυσσόμενων χωρών, που είναι και οι πιο ενεργοβόρες.
- Οι μεταφορές, η ναυτιλία, ο τουρισμός, η βιομηχανική παραγωγή, τα προϊόντα του πρωτογενούς τομέα, αλλά και μακροοικονομικά μεγέθη όπως η μεταβολή του Α.Ε.Π., ο πληθωρισμός, το ισοζύγιο εξωτερικών πληρωμών, το δημόσιο χρέος, οι τιμές συναλλάγματος, των ομολόγων και του χρυσού, **επηρεάζονται** από τις μεταβολές της τιμής του πετρελαίου.
- Δεν είναι τυχαίο ότι κάθε πετρελαϊκή κρίση (δεκαετία του 70) συνοδεύεται από μεγάλες αναταράξεις στις διεθνείς νομισματικές σχέσεις και στην παγκόσμια ανάπτυξη.

2.3.3.1 Γιατί αυξάνονται οι τιμές του πετρελαίου;

- Η αναζήτηση των **αιτιών της αύξησης** αυτής των **τιμών του πετρελαίου** μας οδηγεί στους παρακάτω παράγοντες που την προκαλούν:
- Η **σπανιότητα** του πετρελαίου.
- Η ολοένα και αυξανόμενη **ζήτηση** του πετρελαίου.
- Η γεωπολιτική **αστάθεια** σε διάφορες πετρελαιοπαραγωγικές περιοχές του κόσμου.
- Κοινωνικές και πολιτικές **συγκρούσεις** σε πετρελαιοπαραγωγικές χώρες.
- Φυσικές **καταστροφές** που δημιουργούν προβλήματα στην παραγωγή του πετρελαίου και προκαλούν αύξηση της ζήτησης.
- Καθυστερήσεις στις **επενδύσεις** για τον εκσυγχρονισμό των εγκαταστάσεων εξόρυξης και διύλισης.
- Η επιδίωξη **μεγιστοποίησης του κέρδους** από τις πολυεθνικές ενεργειακές εταιρείες.
- Η **κερδοσκοπία** των διεθνών κεφαλαίων υψηλού ρίσκου (*Hedge Funds*), με εργαλείο τις τιμές των προθεσμιακών συμβολαίων του πετρελαίου.

2.3.4. Η μετανάστευση

Οι **λόγοι που προκαλούν** το παγκόσμιο **μεταναστευτικό** ρεύμα είναι:

- οικονομικοί και κοινωνικοί (φτώχεια, πείνα, ανισότητες, ασθένειες κ.λπ.),
- πόλεμοι, τοπικές και περιφερειακές συγκρούσεις,
- πολιτική και κοινωνική αστάθεια,
- η ύπαρξη αυταρχικών καθεστώτων,
- δημογραφικοί παράγοντες, καθώς επίσης
- μετά το 1990 η κατάρρευση των πρώην σοσιαλιστικών οικονομιών, που προκάλεσε νέα μεταναστευτικά ρεύματα από την ανατολή στη δύση.

2.3.4.1 Συνέπειες

Τα μεγάλα μεταναστευτικά ρεύματα έχουν **θετικές και αρνητικές συνέπειες** τόσο για τις χώρες υποδοχής όσο και για τις χώρες προέλευσης των μεταναστών.

- Για τις **χώρες προέλευσης** των μεταναστών οι **θετικές συνέπειες** συνίστανται στην εισροή εισοδημάτων από τα εμβάσματα των μεταναστών, στη μείωση της ανεργίας και γενικότερα σε αυτό που ονομάζεται εισαγόμενη ανάπτυξη. Παράλληλα με τα οφέλη η χώρα προέλευσης των μεταναστών έχει και **κόστος** που έχει σχέση με τη στέρηση εργατικού δυναμικού, την ερήμωση της υπαίθρου, και γενικότερα σε μακροπρόθεσμη βάση την υπονόμευση της ανάπτυξης.
- Στις **χώρες υποδοχής** των μεταναστών, τα **οφέλη** που προκύπτουν έχουν σχέση με τη συμβολή των μεταναστών στην ανάπτυξη, στην ενίσχυση του ασφαλιστικού συστήματος, στη συγκράτηση ή και μείωση του εργατικού κόστους και σε ορισμένες περιπτώσεις στη συγκράτηση του πληθωρισμού. Οι **αρνητικές συνέπειες** σχετίζονται κυρίως με την εκροή εισοδημάτων μέσω των εμβασμάτων, την απειλή των θέσεων εργασίας των ντόπιων εργαζομένων κ.λπ.

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Τσιμπίρης Αλκιβιάδης

Σέρρες, 25-05-2015